

Rapport

Diarienummer: 13FNU/0071

Datum: 2013-05-15

Författare: Ewa Norrström och Sophie Linder
Kundvals- och finansieringsavdelningen

Rapport om tillsyn av fristående förskolor i Värmdö kommun 2011-2012

Rapport

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
Inledning	3
Tillsynsbesök.....	3
Rutiner för tillsynen av fristående förskolor.....	3
Rutiner för tillsynsbesök.....	3
Fristående förskolor i Värmdö	4
Utvecklingsområden och anmärkningar	4
Jämställdhet	5
Lek	6
Verksamheten ska anpassas utifrån barnen	8
Systematiskt kvalitetsarbete.....	9
Plan mot kränkande behandling/likabehandlingsplan	11
Planering av verksamheten	12
Pedagogisk dokumentation	13
Slutsatser	14

Rapport

Sammanfattning

Värmdö kommun har genomfört tillsyn i samtliga fristående förskolor under 2011 och 2012. Varje tillsynsbesök utmynnar i en rapport som bl.a. omfattar en sammanfattning av verksamheten och eventuella utvecklingsområden och anmärkningar.

De utvecklingsområden och anmärkningar som flertalet förskolor fått berör jämställdhet, lek, systematiskt kvalitetsarbete, plan mot kränkande behandling/likabehandlingsplan och dokumentation.

Föreliggande rapport omfattar en beskrivning av innehållet i utvecklingsområden och anmärkningar liksom goda exempel från förskolorna.

Inledning

En godkänd fristående förskola står under tillsyn av den kommun där verksamheten bedrivs. Kommunens tillsynsansvar regleras i 26 kap. skollagen (2010:800). Tillsyn är en självständig granskning som har till syfte att kontrollera om den verksamhet som granskas uppfyller de krav som följer av lagar och andra föreskrifter. I tillsynen ingår att fatta de beslut om åtgärder som kan behövas för att den huvudman som bedriver verksamheten ska rätta fel som upptäcks vid granskningen.

Tillsynsbesök

Rutiner för tillsynen av fristående förskolor

Tillsynsmyndigheten ska ingripa när den finner att verksamheten inte uppfyller kraven i lagstiftningen. Myndigheten har olika sanktionsmöjligheter att besluta om. Den lägsta graden av ingripande är anmärkning och används vid mindre allvarliga överträdelser av vad som gäller för verksamheten. Föreläggande får utfärdas om huvudmannen inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten. Ett föreläggande kan förenas med vite. Myndigheten kan även besluta om att avstå från att ingripa om överträdelserna är ringa, om den vars verksamhet granskas vidtar nödvändig rättelse eller om det i övrigt med hänsyn till omständigheterna finns särskilda skäl mot ett ingripande.

Kundvals- och finansieringsavdelningen genomför tillsyn över fristående förskolor och pedagogisk omsorg enligt kommunens tillsynsplan. I tillsynen ingår bland annat tillsynsbesök på respektive enhet. Efter tillsynsbesöket skrivs en rapport om vad som framkommit vid besöket. Rapporten omfattar även eventuella utvecklingsområden, anmärkningar eller förelägganden.

Rapporten syftar inte till att ge en fullständig beskrivning av verksamheten. Med anledning av att tillsynsbesöken genomförs för första gången i Värmdö kommun har tyngdpunkten legat på hur väl verksamheten uppfyller bestämmelser i skollagen och annan lagstiftning. I den mer begränsade kvalitetsgranskningen av verksamheten har fokus legat på leken och jämställdhet.

Rutiner för tillsynsbesök

Tillsynen i Värmdö kommun omfattar en granskning av hur väl verksamheten uppfyller bestämmelser i lagstiftningen. Dessutom innehåller tillsynsbesöken en kvalitetsgranskning av hur väl verksamheten uppfyller målen i läroplanen.

Rapport

Fem veckor innan tillsynsbesök skickas information om tillsynsbesök till förskolechefen, tillsammans med begäran om dokument som behövs inför tillsynsbesöket. Två veckor innan tillsynsbesöket ska dokumenten ha inkommit till kommunen. Efter förberedelser följer tillsynsbesök med observationer av verksamheten, intervju med förskolechefen samt intervju med ansvarig förskollärare/ansvarig pedagog. När faktagranskningen inkommit fattas beslut om eventuella utvecklingsområden, anmärkningar eller förelägganden. Överlämningsmöte sker med förskolechefen och ansvarig förskollärare/ansvarig pedagog. Den beslutade rapporten läggs upp på kommunens hemsida. Senast tre månader efter beslutad tillsynsrapport ska förskolan inkomma med redovisning av vidtagna åtgärder för samtliga anmärkningar eller förelägganden. Vid behov begärs kompletteringar in innan beslut om godkända åtgärder tas. Beslutet läggs sedan upp på kommunens hemsida.

Fristående förskolor i Värmdö

I Värmdö kommun finns det tio fristående förskolor och två fristående pedagogisk omsorg.

Storleken på de fristående förskolorna varierar mellan 11 och 106 barn (period 2011/2012). Andel barn per pedagog varierar mellan 3,7 och 6,7 i de fristående förskolorna. Som en jämförelse varierar motsvarande siffror för de kommunala förskolorna mellan 4,7 och 6,4 barn per pedagog. Andel högskoleutbildade förskollärare varierar mellan 0% och 49% i de fristående förskolorna. Som en jämförelse varierar andelen högskole utbildade förskollärare i de kommunala förskolorna mellan 15% och 49%.

Under tidsperioden 2011-2012 har tio tillsynsbesök på fristående förskolor genomförts, det vill säga på samtliga fristående förskolor. Fram till dags datum finns nio beslutade tillsynsrapporter. Denna sammanställning bygger på dessa nio rapporter.

Utvecklingsområden och anmärkningar

I rapporterna används begreppet utvecklingsområde i anslutning till kvalitetsgranskningen i tillsynsbesöken. Det innebär att förskolan redan arbetar med utvecklingsområdet men att bedömningen görs att förskolan bör utveckla arbetet med det läroplansmålet. I förarbetena till skollagen använder man istället begreppet påpekande för en åtgärd förskolan bör genomföra.

Anmärkningar är i skollagen lägsta graden av ingripande inom ramen för tillsynen. Om tillsynsmyndigheten ger förskolan en anmärkning ska detta åtgärdas.

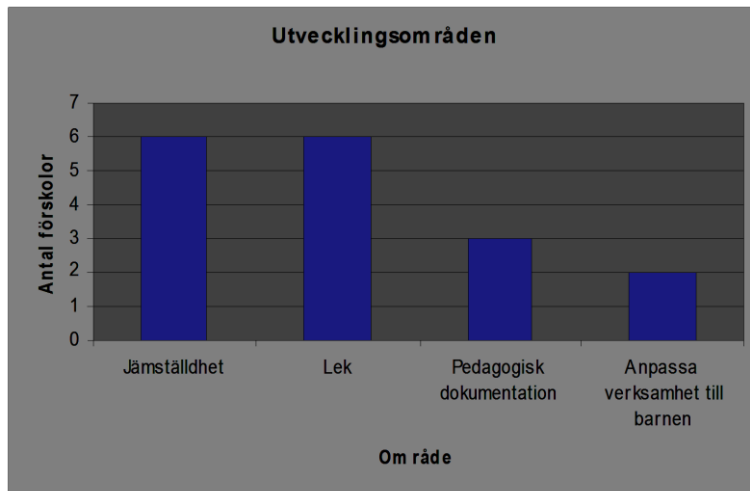
Utvecklingsområden

Diagrammet nedan visar antal beslutade utvecklingsområden per område. De två områden som flertalet förskolor fått som utvecklingsområde är jämställdhetsarbete och lek.

Rapport

Diagram 1.

Källa: Värmdö kommun

Jämställdhet

I Läroplanens inledande skrivningar står att vuxnas sätt att bemöta flickor och pojkar liksom de krav och förväntningar som ställs på dem bidrar till att forma flickors och pojkars uppfattning om vad som är kvinnligt och manligt. Förskolan ska motverka traditionella könsmonster och könsroller. Flickor och pojkar ska i förskolan ha samma möjligheter att pröva och utveckla förmågor och intressen utan begränsningar utifrån stereotypa könsroller.

När det gäller utvecklingsområdet jämställdhet omfattar sammanfattningsvis bristerna följande punkter:

- Jämställdhetsarbetet är begränsat och genomförs i marginell omfattning. Det kan röra sig om ett begränsat tema eller att pedagogerna genomgår kompetensutveckling. Diskussioner förs på förskolan för att sedan lämnas.
- Pedagogerna har ett passivt, reaktivt förhållningssätt. Exempelvis tar man upp ämnet först när barnen ställer frågor eller tar initiativ till könsrollsöverskridande klädsel.
- Förskolan har bestämt att man ska ha ett könsneutralt förhållningssätt. Om verksamheten bortser från könsmonster, kan detta förhållningssättet förstärka könsmonster istället för att motverka.
- Förskolorna har inte kartlagt hela verksamheten ur ett jämställdhetsperspektiv. För att kunna åstadkomma förändringar behöver verksamheten, lokalerna och materialet granskas.
- Pedagogerna undviker att diskutera varandras förhållningssätt. Pedagoger säger att det kan vara svårt att säga till en kollega. Olika och oftast omedvetna förhållningssätt hos pedagogerna kan förstärka könsmonster hos barnen.

Rapport

- Verksamheten har ett allt för stort inslag av barnens eget val. Om pedagogerna inte aktivt utmanar barnens val och erbjuder nya aktiviteter tenderar barn att välja det de redan känner till och kan och upprepar inlärd mönster.

I tillsynen har vi även sett goda exempel på aktivt jämställdhetsarbete. Punkterna nedan är hämtade från en eller flera förskolor.

- Kompetensutveckling för pedagogerna.
- I verksamheten använder pedagogerna aktiva åtgärder för att utmana könsroller.
  - ⑩ Förskolan utmanar könsroller ex: ”Varför är det här en flickfärg?”
  - ⑩ Förskolan har ett normkritiskt perspektiv ex: ”Vad kan/får/ska flickor/pojkar göra? Vad finns det för regler på vår förskola om hur flickor och pojkar är?”
  - ⑩ Förskolan använder sig av kompensatorisk pedagogik ex: Språkutveckling där man medvetet tränar flickor och pojkar lika mycket.
  - ⑩ Förskolan har en medvetenhet om könsroller och utgår samtidigt från individen.
  - ⑩ I verksamheten har pedagogerna kontinuerliga diskussioner. Nya barngrupper innebär nya utmaningar.
- Jämställdhetsperspektivet är integrerat i det vardagliga arbetet.
- Pedagogerna utmanar varandras föreställningar. Det finns en trygghet i arbetslaget och man vågar titta på och säga till varandra.
- Det finns en plan om förskolans jämställdhetsarbete som är utarbetat i samverkan med vårdnadshavarna. Planen innehåller vad arbetet konkret ska innebära.
- Kartläggning av verksamheten där man tittat på:
  - Material och placering.
  - Lek ex ”Med vilka och vad leker flickor/pojkar?”
  - Språkutveckling ex: ”Prioriterar personalen samtal med flickor?”
  - Hur används lokalerna och material av flickor och pojkar?
  - Rutiner och regler.

Lek

Enligt läroplanens målområde Utveckling och lärande ska verksamheten främja leken. Förskolans uppdrag innebär att ett medvetet bruk av leken för att främja varje barns utveckling och lärande ska prägla verksamheten. Barnen ska få stimulans och vägledning av vuxna för att genom egen aktivitet öka sin kompetens och utveckla nya kunskaper och insikter.

När det gäller utvecklingsområdet lek omfattar sammanfattningsvis bristerna följande punkter:

Rapport

- Pedagogerna använder inte leken som redskap för barnens utveckling och lärande. Planerad lek i syftet att stimulera utveckling och lärande förekommer i låg grad.
- Pedagogerna är inte närvarande i tillräckligt hög grad i barnens lek. Man har ett observerande eller passivt förhållningssätt till barnens lek.
- Pedagoger ger inte barnen tillräckligt med stöd i leken. Man deltar inte tillräckligt i barnens lek för att kunna stödja barnen att utveckla och föra leken vidare.
- Pedagogerna brister gällande barn som inte leker. De barn som inte leker får inte det stöd de behöver för att börja leka.
- Pedagogerna ger inte tid och utrymme för barnens lek. Barnens lek avbryts för att ge utrymme för rutiner på förskolan. Material sparas inte så att leken kan fortsätta vid ett senare tillfälle eller tillåts inte att användas utifrån barnens fantasi.

I tillsynen har vi även sett goda exempel på hur man arbetar med lek i hela verksamheten. Punkterna nedan är hämtade från en eller flera förskolor:

- Pedagogerna är närvarande, aktiva och deltar i leken med barnen.
- Pedagogers engagemang och glädje smittar av sig i barngruppen. Pedagogerna deltar i leken och visar att de har roligt. Många eller alla barn väljer därför att delta i leken.
- Det finns en balans mellan att pedagogerna deltar och observerar leken. Pedagogerna observerar medvetet och aktivt för att upptäcka strukturer och mönster i barngruppen. De deltar sen aktivt för att eventuellt bryta destruktiva mönster. Det finns även en medvetenhet om när man inte ska störa leken.
- Det finns en balans mellan att pedagogerna leder och följer leken.
- Pedagogerna hör sammar barnens tankar och idéer för lek. De följer upp barnens önskemål och startar leken. De följer barnens idéer om vad som händer för stunden i leken.
- Pedagogerna avgränsar och ger plats för leken:
  - ⑩ I den fysiska lekumiljön finns ett brett och lättillgängligt utbud av material som anpassas efter barnens rådande behov. Pedagogerna avgränsar lekumiljön till ett rum för att bygga.
  - ⑩ Pedagogerna upprätthåller lek genom att inte avbryta varandras deltagande i leken.
- Pedagogerna fredar leken:
  - Tillåter leken att fortsätta i övergångar mellan aktiviteter.
  - Sparar lek och material till senare, ex antecknar vilka barn som lekte vad, med vilket material och låter det stå kvar.
  - Följer upp barnens önskemål om lek genom att påminna barnen om deras önskan.

Rapport

- Ser och stöttar de barn som behöver stöd i leken. Startar upp, introducerar och lockar kamrater att delta.
- Använder leken medvetet, spontant och planerat:
  - ⑩ Genomför planerat lärande på ett lekfullt sätt och använder sig av spontant lärande i leken såsom ex språkutveckling.
  - ⑩ I förskolans värdegrundsarbete startar pedagogerna lek med barn som har svårigheter med leken och inkluderar flera barn.
  - ⑩ Pedagogerna förmedlar lekkoder ex att bjuda in, samspel, turtagning och upprätthålla lek genom att visa själva/föregå med gott exempel.
  - ⑩ Fantasilek där pedagogen befinner sig i barnens föreställningsvärld och där även materialet förvandlas till någonting annat.

Verksamheten ska anpassas utifrån barnen

Enligt läroplanens (Lpfö 98 rev. 10) målområde Utveckling och lärande ska verksamheten utgå från barnens erfarenheter, intressen, behov och åsikter. Förskolans uppdrag är att utgå från en helhetssyn på barnet och barnets behov och utformas så att omsorg, utveckling och lärande bildar en helhet. Verksamheten ska anpassas till alla barn i förskolan.

Bristerna gällande utvecklingsområdet hur verksamheten anpassas till barnen omfattar sammanfattningsvis bristerna följande punkter:

- Verksamheten utgår inte i tillräcklig hög grad från barnens erfarenheter, intressen, behov och åsikter. Förskolan utgår endast från barnens ålder när man planerar aktiviteter. Barngrupperna är åldershomogena utan att ta hänsyn till barns olika utveckling och intressen.

I tillsynen har vi även sett goda exempel på hur man utformar verksamheten efter barnens behov, intressen, erfarenheter och åsikter. Punkterna nedan är hämtade från en eller flera förskolor.

- Förskolan har åldersblandade grupper där aktiviteter är anpassade till barnens utveckling. Barn får byta grupp efter tillfälligt eller nytt behov.
- Verksamheten anpassas till barn i behov av särskilt stöd så att alla barn kan delta i samtliga aktiviteter. Exempelvis anpassas fysisk miljö och kost.
- Det finns en lyhördhet för att ta tillvara barnens tankar, önskemål och idéer över hela dagen. Pedagogerna lyssnar och hörsammar barnens önskemål om lekar och aktiviteter liksom inflytande över sina personliga behov.
- Förskolan använder sig av barnintervjuer och barnobservationer för att ta reda på barnens åsikter.
- Förskolan har samtal med vårdnadshavare om barnens behov och intressen.
- Förskolan har material som utmanar och stimulerar barn med olika behov och i olika åldrar.
- Förskolan anpassar och ändrar den fysiska miljön efter barngruppens behov tex att barnen får mer utrymme och material för en specifik lek eller aktivitet.

Rapport

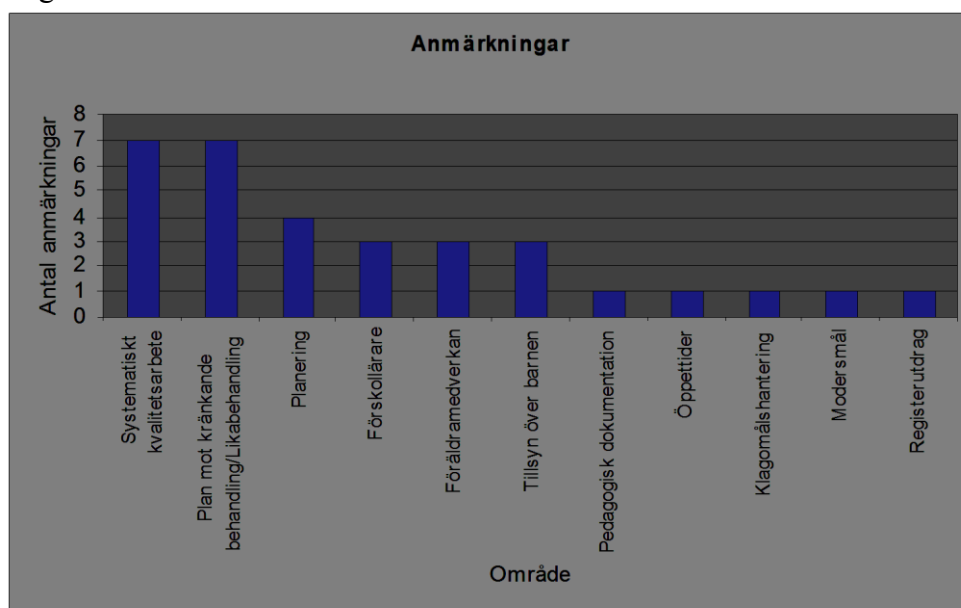
- Barnen deltar i utvärderingar av ex olika aktiviteter.

Brister gällande pedagogisk dokumentation redovisas nedan.

Anmärkningar

Diagrammet nedan visar antal beslutade anmärkningar per område. De två områden där flertalet av förskolorna fått anmärkningar är systematiskt kvalitetsarbete och plan mot kränkande behandling/likabehandlingsplan.

Diagram 2

Källa: Värmdö kommun

Systematiskt kvalitetsarbete

Enligt skollagen ska varje huvudman och enhet inom skolväsendet systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla verksamheten. Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras. Om det vid uppföljning, genom klagomål eller på annat sätt kommer fram att det finns brister i verksamheten, ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas.

Enligt Läroplanen är syftet med utvärdering att få kunskap om hur förskolans kvalitet, dvs. verksamhetens organisation, innehåll och genomförande kan utvecklas så att varje barn ges bästa möjliga förutsättningar för utveckling och lärande. Det handlar ytterst om att utveckla arbetsprocesser, kunna bedöma om arbetet sker i enlighet med målen och undersöka vilka åtgärder som behöver vidtas för att förbättra förutsättningarna för barn att lära, utvecklas, känna sig trygga och ha roligt i förskolan.

Bristerna gällande anmärkning på systematiskt kvalitetsarbete omfattar sammanfattningsvis följande punkter:

- Flertalet förskolor saknar rutiner för systematiskt kvalitetsarbete.

Rapport

- Kvalitetsarbetet sker inte på ett systematiskt sätt. Uppföljning och utvärdering kan förekomma men utan systematik i ett kvalitetsutvecklingssystem.
- Förskolorna dokumenterar inte verksamheten i tillräckligt hög grad. Den dokumentation som förekommer skapas ofta inför utvecklingssamtalen eller att fotografier tas för att visa upp för föräldrarna utan något pedagogiskt syfte.
- Det saknas för verksamheten mål som utgår från samtliga nationella mål i Lpfö 98 rev 10 och övriga bestämmelser.
- Det saknas uppföljning och analys som är kopplat till målen. Förskolorna använder inte dokumentation i uppföljningen.
- Kopplingarna mellan planering, dokumentation, uppföljning, utvärdering och åtgärder saknas. Syftet med planeringen är inte uttalat. Uppföljning kan gälla annat än ex en den planerade aktiviteten. Åtgärder kan i sin tur sakna koppling till analysen uppföljning och utvärdering.

I tillsynen har vi även sett goda exempel på ett systematiskt kvalitetsarbete. Punkterna nedan är hämtade från en eller flera förskolor.

- Det finns rutiner som beskriver alla stegen i det systematiska kvalitetsarbetet. Rutinerna omfattar planering, uppföljning, utvärdering och åtgärder/nya mål samt hur detta ska dokumenteras.
- Det finns övergripande planering utifrån läroplanens samtliga mål och övriga bestämmelser.
- Konkret planering på avdelningsnivå är kopplad till läroplanen eller övriga bestämmelser med ett klart syfte, ex: "Vad ska barnen träna på i den här aktiviteten?"
- Dokumentationen på förskolan omfattar:
  - Mallar som stödjer systematik och likvärdighet.
  - Stöd för anteckningar/noteringar.
  - Fotografier eller videoinspelningar av barns lärprocesser kopplat till Lpfö 98 rev. 10 som sedan används i utvärderingen, även tillsammans med barnen.
  - Barnen är med och dokumenterar verksamheten med kamera.
- Det finns en kontinuerlig uppföljning utifrån planering ex: "Når vi målen upp?"
- Utvärdering utifrån målen som omfattar:
  - ⑩ Dokumentation som underlag.
  - ⑩ Mallar för utvärdering som hjälper att få med alla steg.
  - ⑩ Förskolan utgår från måluppfyllelse på alla nivåer: individ-, grupp- och avdelningsnivå.
- Ur analysen skapas nya konkreta mål och åtgärder som är kopplade till en av resultaten från utvärderingen. Det finns koppling mellan samtliga steg i kvalitetsarbetet.

Rapport

Plan mot kränkande behandling/likabehandlingsplan

Enligt skollagen ska huvudmannen se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Enligt diskrimineringslagen ska en utbildningsanordnare ska vidta åtgärder för att förebygga och förhindra att något barn som deltar i eller söker till verksamheten utsätts för trakasserier som har samband med kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder eller sexuell läggning eller för sexuella trakasserier.

En utbildningsanordnare ska varje år upprätta en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att dels främja lika rättigheter och möjligheter för de barn som deltar i eller söker till verksamheten oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder eller sexuell läggning, dels förebygga och förhindra trakasserier. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som utbildningsanordnaren avser att påbörja eller genomföra under det kommande året. En redovisning av de planerade åtgärderna som har genomförts ska tas in i efterföljande år plan.

Bristerna gällande anmärkning på förskolornas planer mot kränkande behandling/likabehandlingsplaner omfattar sammanfattningsvis följande punkter.

- Förskolorna saknar kunskap om skillnaderna mellan ett främjande arbete och ett förebyggande arbete.
- Det främjande arbetet särskiljs inte från det förebyggande arbete och/eller saknas.
- Det saknas en kartläggning av verksamheten. En kartläggning är grunden för åtgärderna i det förebyggande arbetet. Därmed finns förebyggande åtgärder i begränsad omfattning.
- Det saknas en analys av resultatet från kartläggningen.
- Det saknas konkreta, tidsbestämda mål och åtgärder utifrån analysen från kartläggningen.
- Det saknas rutiner för uppföljning och utvärdering av de konkreta målen.
- Det saknas en utvärdering av föregående års plan.
- Barnens och personlans delaktighet i utarbetandet av planen är otydligt eller saknas.
- Likabehandlingsperspektivet saknas. Planerna har mer fokus på kränkande behandling än trakasserier och diskriminering utifrån diskrimineringsgrunderna.
- Rutiner för akuta åtgärder när kränkningar har förekommit är otydliga.

Rapport

- En ny plan har inte upprättats årligen. Planen har endast reviderats.

I tillsynen har vi även sett goda exempel på planer mot kränkande behandling/likabehandlingsplaner. Punkterna nedan är hämtade från en eller flera förskolor.

- Arbetet beskrivs i planerna på ett systematiskt och målinriktat sätt. Arbetet är integrerat i den vardagliga verksamheten. Pedagogerna har gemensamt utarbetat planerna. Planerna beskriver konkret hur man ska arbeta och med vilken periodicitet som målen ska följas upp och utvärderas.
- Planerna beskriver förskolans vision för arbetet och innehåller definitioner av centrala begrepp.
- Planerna beskriver olika slags ansvar på olika nivåer. Både på övergripande nivå och i varje konkret mål.
- Både föräldrar och barn har informerats om planerna. Planerna beskriver hur information ska ges.
- Förskolan främjar förutsättningslöst mångfald i olika former:
  - Det främjande arbetet är kopplat till Lpfö 98 rev 10.
  - Det främjande arbetet är även kopplat till diskrimineringsgrunderna.
  - Arbetet har som mål att främja en accepterande inställning till andra människor.
- Förskolan har ett förebyggande arbete som åtgärdar de brister som framkommit av kartläggningen av verksamheten:
  - Förskolan genomför en kartläggning utifrån diskrimineringsgrunderna och kränkande behandling
  - Personalen sätter upp konkreta, tidsbestämda mål och åtgärder utifrån brister som framkommit i kartläggningen.
- Förskolan har rutiner för åtgärder i akuta situationer där processen och ansvarsfördelningen är tydlig.
- Mål för kommande år har satts upp och är baserade på utvärderingen och en ny kartläggning.

Planering av verksamheten

För varje skolform och för fritidshemmet ska gälla en läroplan som utgår från bestämmelserna i skollagen. Läroplanen ska ange utbildningens värdegrund och uppdrag. Den ska också ange mål och riktlinjer för utbildningen.

Läroplanen anger att som pedagogisk ledare och chef för förskollärare, barnskötare och övrig personal i förskolan har förskolechefen det övergripande ansvaret för att verksamheten bedrivs i enlighet med målen i läroplanen och uppdraget i dess helhet.

Bristerna gällande anmärkning på förskolornas planering av verksamheten omfattar sammanfattningsvis följande punkter.

Rapport

- mål utgå Det saknas dokumentation som beskriver hur hela verksamheten uppfyller läroplanens samtliga mål. De arbetsplaner som finns har innehållit utvalda för verksamheten från läroplanen. Personalens uppfattning om vad som är viktiga mål har avgjort vilka mål som tas upp i arbetsplanen, istället för att från vad en utvärdering faktiskt visar på vad verksamheten har för behov.
- inte Det förekommer endast kortsiktig planering i form av veckoschema som säkerställer att alla mål för verksamheten uppfylls.

I tillsynen har vi även sett goda exempel på hur verksamheten planeras. Punkterna nedan är hämtade från en eller flera förskolor.

- uppfyller Det finns rutiner som beskriver och säkerställer hur hela verksamheten läroplanens samtliga mål.
- Den dokumenterade planeringen är integrerad i det systematiska kvalitetsarbetet.

Pedagogisk dokumentation

I läroplanen anges att förskollärare ska ansvara för att varje barns utveckling och lärande kontinuerligt och systematiskt dokumenteras, följs upp och analyseras för att det ska vara möjligt att utvärdera hur förskolan tillgodoser barnens möjligheter att utvecklas och lära i enlighet med läroplanens mål och intentioner.

Bristerna gällande anmärkning på förskolornas pedagogiska dokumentation omfattar sammanfattningsvis följande punkter.

- Pedagogisk dokumentation är inte kopplad till läroplanen.
- tillägnar Dokumentation finns men utan pedagogiskt syfte ex att visa när ett barn sig ny kunskap, eller att fotografier mer har en funktion som porträttbilder.
- Pedagogisk dokumentation i form av fotografier på väggar är inte tillgängliga för barnen.

I tillsynen har vi även sett goda exempel på pedagogisk dokumentation. Punkterna nedan är hämtade från en eller flera förskolor.

- Förskolan dokumenterar verksamheten på olika sätt, exempelvis fotodokumentation med tydligt pedagogiskt syfte som finns synlig i verksamheten.
- Barnen dokumenterar verksamheten, exempelvis med kamera.
- Förskolan har mallar för skriftlig dokumentation för exempelvis observationer.
- för Förskolan samlar barnens alster i pärmar eller mappar som är tillgängliga barnen.

Rapport

- Förskolan beskriver aktiviteten och dess syfte i anknytning till fotodokumentation.
- Förskolan kopplar den pedagogiska dokumentationen till läroplansmål där aktivitetens syfte också är tydligt.
- Förskolan informerar vårdnadshavare om aktiviteter och dess syften i veckobrev.
- Förskolan har digitalt verktyg för att samla dokumentation kontinuerligt. Detta används sedan i ex utvecklingssamtal med vårdnadshavare.
- Den pedagogiska dokumentationen är ett underlag för utvärderingen i det systematiska kvalitetsarbetet.

Anmärkningar gällande förskollärare gäller tre förskolor: att förskollärare saknas, att förskolan har för få förskollärare och att förskollärarens ansvar inte är tydliggjort eller att barnskötare har förskollärarens ansvar. Anmärkningar gällande föräldramedverkan omfattar att föräldrar på tre förskolor arbetar ensamma i barngrupp. På tre förskolor har vi funnit brister i tillsynen av barnen. Pedagoger har inte haft uppsikt över barn under en längre tid. En förskola har inte anpassat öppethållandetider till kommunens beslutade ramtid. En förskola har inte haft rutiner för klagomålshantering. En förskola arbetade inte aktivt med att utveckla barns förmåga att kommunicera såväl på svenska som på sitt modersmål trots att det fanns barn med annat modersmål än svenska. På en förskola saknades registerutdrag på anställd personal.

Slutsatser

De brister på förskolorna som vi har sett i granskningen överensstämmer med vad Skolinspektionen sett i sina granskningar ¹. På nationell nivå har Skolinspektionen funnit att det saknas kunskap om lek, jämställdhet, systematiskt kvalitetsarbete, plan mot kränkande behandling/likabehandling samt dokumentation av verksamheten. Förskolorna behöver utarbeta metoder för dokumentation och säkerställa att verksamheten arbetar med måluppfyllelse utifrån de nationella målen. I Värmdö finns det i de fristående verksamheterna både goda exempel och områden som behöver åtgärdas och utvecklas. Vi har sett flera exempel på förskolor där tillsynen direkt startat utvecklingsprocesser hos personalen.

---

¹Förskolans pedagogiska uppdrag, Kvalitetsgranskningsrapport 2011:10, Skolinspektionen samt Förskola före skola – lärande och bärande, Kvalitetsgranskningsrapport 2012:7, Skolinspektionen.